

Mīrābile Dictū

Llatí i clàssics. La utilitat de l'inútil

GRÈCIA / HUMANITATS / LLIBRES / RESSENYES

La ira, Raül Garrigasait

➤ 8 DE GENER DE 2021

➤ MIRABILE DICTU

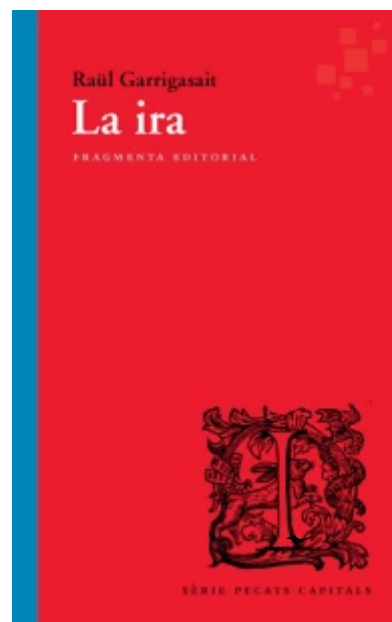
➤ DEIXA UN COMENTARI

Cap a finals del 2019 l'editorial *Fragmenta* (<http://www.fragmenta.cat/ca/inici>), va iniciar una sèrie de llibrets sobre els pecats capitals (<http://www.fragmenta.cat/ca/actualitat/notesdepremsa/1246734>). Cada llibre té un autor o autora diferent que parla del pecat que li ha tocat amb una aproximació pròpia. El resultat són set llibres ben diferents, cadascun amb una perspectiva única fruit del bagatge de qui l'ha escrit. *La Ira* és el darrer que va sortir, al maig del 2020, i el seu autor és l'hel·lenista i escriptor Raül Garrigasait, que a més també és l'editor de la col·lecció Bernat Metge. Amb aquestes credencials no és gens estrany que comenci el seu relat amb l'arravatament més icònic de la cultura occidental, la còlera d'Aquil·les.

En Raül ens explica que els grecs de l'antiguitat tenien diverses maneres d'anomenar la ira, i que a la *Iliada* ens trobem la *ira-mênis* i la *ira-kholós*. La primera és la rancúnia calculada que fa que Aquil·les abandoni la lluita, que és el seu àmbit natural, i la segona la pulsio venjativa que s'ho emporta tot i que el domina quan surt a venjar Pàtrocle. També ens parla del *thymós*, la força vital del guerrer amb tal importància que, quan els guerrers moren, és l'àlè que se'ls escapa.

Aquesta ira dels guerrers homèrics no és un pecat. És quelcom tràgic i que condiona la seva vida, però també és un impuls vital i una filosofia de vida. Moltes manifestacions culturals s'emmirallen amb aquesta història i la contraposen a altres percepcions. Els dos capítols següents del llibre n'aprofiten dues més d'aquestes manifestacions més per seguir aprofundint en el tema.

El segon capítol emmiralla la ira amb l'estoïcisme i tots els seus derivats posteriors. Ens parla de l'ètica vertical que propugna mil maneres de superar aquests sentiments, un tipus de pensament que després també trobarem en el cristianisme i que

avui en dia és present en moltíssims llibres d'autoajuda o de negocis. I aquí és on en Raül ens fa el regal més gran del llibre: ens recorda que això del savi estoic està molt bé, però que la ira pot ser aquesta explosió perillosa de la que parlen els estoics, però també és l'esclat davant d'una injustícia, i que cal estar atent ja que el poder prefereix tenir-nos calmats no fos cas que el galliner s'esvaloti. Les barbaritats més grans solen ser comeses des de la racionalitat més freda, ens recorda.

A continuació se'ns explica la ira en el context més esperable, dins del cristianisme. La ira de Déu que castiga i s'ho emporta, que és categoritzada com a pecat quan els mortals gosen sentir-la. Aquesta diferència també la trobem en la ira del poderós *versus* la ira del feble, la ira com a manifestació de força o la ira descartable "perquè tal persona no hi toca". L'autor ens recorda que sovint les dones irades són menystingudes com a histèriques. Ira sí, però només si ets poderós. Ves per on.

I així arribem al darrer capítol, que es diu *La ira amiga* i on en Raül lliga tot el que ha explicat recalcant aquesta idea de com la ira és volàtil i pot acabar amb nosaltres, però que també ens pot mantenir vius i fer-nos lluitar per les injustícies. A les darreres pàgines ens parla del krump (<https://youtu.be/j9hrg42Sr0w>), una dansa sorgida a Los Angeles just després dels disturbis de finals dels 90 que ritualitza tota aquesta ràbia fruit de la injustícia i la converteix en dansa, igual que la haka maorí.

La Ilíada acaba amb el perdó i la superació d'aquestes dues manifestacions de la ira. El ritual i el coneixement és la proposta d'en Raül per fer-nos amics de la ira i que ens serveixi de pulsio creadora i vigilant davant de les injustícies. Això sí, sabent que també se'ns pot endur i fer que no en quedi res de nosaltres.

Si us penseu que tot això està explicat en un totxo llarg i dens, no és el cas. El llibre té 62 pàgines molt ben aprofitades, com podeu veure. Està escrit sense simplificar cap concepte, però sense erudicions de llüiment. No cal pas, l'autor és un dels assagistes més brillants que tenim. Quin encert, aquesta proposta.

Em sembla molt ben trobada aquesta reflexió sobre l'estoïcisme i els seus perills d'adormir la ira. Avui en dia l'estoïcisme torna a estar de moda, i aquests tipus de valors de mesura ens arriben a través de molts canals i mitjans, acompanyats de fotografies de mars en calma i música calmant. Tot plegat, molt temptador. Està molt i molt bé que vingui un hel·lenista, vagi al moll de l'os i ens recordi que de vegades la ira ens pot fer lluitar pel que val la pena.

Ja per acabar, un bonus track. El passat 21 de desembre el programa Quan arribin els marcians (<https://www.ccma.cat/tv3/quant-arribin-els-marcians/>), de TV3 va estar dedicat a la mala llet i van entrevistar a en Raül Garrigasait per parlar del llibre que ens ocupa. L'entrevista va ser enregistrada a la biblioteca Josep Pons de Can Batlló, on hi col·laboro, i vaig tenir el plaer de ser-hi. Aquest és l'enllaç al programa (<https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/quant-arribin-els-marcians/la-mala-llet/video/6075545/>), val molt la pena.

✦ CRISTIANISME, ESTOÏCISME, HUMANITATS, ILÍADA, LLIBRES, RESSENYA

